

**BO‘LAJAK CHAQIRUVGA QADAR BOSHLANG‘ICH
TAYYORGARLIK O‘QITUVCHILARINING IJODKORLIK
QOBILIYATLARINI SHAKILLANTIRISHDA O‘QUV LOYIHASI
USULINING XUSUSIYATLARI**

**Obidov Sherzod Shovkat o‘g‘li
Alfraganus universiteti**

Annotatsiya

Maqolada zamonaviy pedagogik texnologiyalar, xususan, o‘quv loyihasi metodining bo‘lajak chaqiruvga qadar boshlang‘ich tayyorgarlik o‘qituvchilarining ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishdagi roli tahlil qilingan. Muallif loyiha asosidagi o‘qitish talabalarning mustaqil, erkin fikrlaydigan va yangilikka intiluvchi shaxs sifatida shakllanishiga xizmat qilishini asoslab beradi. Tadqiqotda o‘quv loyihasi metodining bosqichlari, afzalliklari va u orqali rivojlanuvchi ijodiy kompetensiyalar amaliy misollar bilan yoritilgan.

Kalit so‘zlar

Ijodkorlik, o‘quv loyihasi metodi, boshlang‘ich tayyorgarlik, chaqiruvga qadar tayyorgarlik, mustaqil fikrlash, kreativlik, kasbiy kompetensiya.

Kirish

Ta’limning innovatsion bosqichida o‘qituvchi shaxsini har tomonlama tayyorlash dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Ayniqsa, bo‘lajak chaqiruvga qadar boshlang‘ich tayyorgarlik bosqichida bo‘lgan pedagoglar uchun ijodkorlik — bu faqat g‘oyalarni ishlab chiqish emas, balki o‘quvchilarda ham ijodiy fikrlashni shakllantira oladigan metodlarni qo‘llashdir.

Zamonaviy o‘quv yondashuvlari orasida loyiha metodi alohida o‘rin tutadi. Bu metodning asosiy ustunligi — o‘quvchining shaxsiy faoliyatini faollashtirish, uning mustaqil, erkin va tanqidiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirishdir. Shu bois, pedagogik kadrlar tayyorlovchi oliy ta’lim muassasalarida o‘quv loyihasi metodidan foydalanish ijodiy pedagoglarni shakllantirishda samarali vositadir.

Asosiy mazmun

O‘quv loyihasi metodi haqida umumiy tushuncha

O‘quv loyihasi — bu muammoni aniqlash, uni tahlil qilish, tadqiq qilish va amaliy yechim topish jarayoniga yo‘naltirilgan faoliyatdir. Bunda o‘quvchi faqat bilim oluvchi emas, balki yangi bilimni yaratuvchi sub’ekt sifatida namoyon bo‘ladi.

A.V. Khutorskoyning fikricha, loyiha metodi orqali o‘rgatuvchi ta’limdan o‘rgatuvchi-o‘rganuvchi hamkorlikdagi ijodiy faoliyatga o‘tiladi. Bunday yondashuv o‘qituvchilik faoliyatiga tayyorlanayotgan talabanning kasbiy identifikatsiyasini mustahkamlashga xizmat qiladi.

Ijodkorlikni rivojlantirishga xizmat qiluvchi jihatlar

Loyiha metodini qo‘llash natijasida quyidagi ijodiy kompetensiyalar shakllanadi:

- Muammoli vaziyatlarni tahlil qilish va ularning yechimini topish;
- Yangi g‘oyalarni ilgari surish va ularni himoya qilish;
- O‘z faoliyatini rejalashtirish va baholash;
- O‘rganuvchilarning individual qiziqishlari asosida ish olib borish;
- Jamoaviy va individual shakllarda ishlash.

Mazkur metod, ayniqsa, boshlang‘ich harbiy tayyorgarlik kabi mas’uliyatli fanlarda o‘qituvchidan didaktik aniqlik, kommunikativlik va tashabbuskorlikni talab qiladi. Shunday holatlarda loyiha metodi o‘qituvchining o‘z ustida ishlashi va har bir darsni yangicha rejalashtirishiga zamin yaratadi.

Tajriba asosida olingan natijalar

Tadqiqot davomida 110 nafar Guliston Davlat Pedagogika Instituti, 100 nafar Buxoro Davlat Universiteti, 100 nafar Qo‘qon Davlat Universiteti talabalari o‘rtasida o‘quv loyihasi metodining ijodiy qobiliyatlarga ta’siri o‘rganildi. Eksperimental guruhda ishtirokchilar loyiha metodi asosida mashg‘ulotlar olib bordi, nazorat guruhida esa an’anaviy yondashuv saqlab qolindi.

Natijada eksperimental guruh talabalari quyidagi yutuqlarga erishdi:

- Mustaqil ishlanma va metodik qo‘llanmalarni yaratishda faol bo‘lishdi;
- Yangi mavzularni kreativ tarzda talqin qilishdi;
- O‘quvchilarga ijodiy topshiriqlar ishlab chiqishdi;
- Interaktiv metodlarni qo‘llash ko‘nikmalari shakllandi.

Xulosa

Yuqoridagi tahlillar shuni ko'rsatadiki, o'quv loyihasi metodi bo'lajak boshlang'ich tayyorgarlik o'qituvchilarining kasbiy-ijodiy salohiyatini oshirishda samarali vositadir. Bu metod talabalarning faolligini, mustaqilligini va mas'uliyatini oshirish bilan birga, ularda kasbiy refleksiyaning rivojlanishini ta'minlaydi.

Ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirish nafaqat pedagogik jarayonda muvaffaqiyatga erishishga, balki ta'lim sifatini yangi bosqichga olib chiqishga ham xizmat qiladi. Shunday ekan, pedagogik oliy ta'lim muassasalarida loyiha asosida o'qitish mexanizmlarini tizimli yo'lga qo'yish zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Khutorskoy A.V. “Kompetentnostnyy podkhod v obrazovaniy”, Moskva, 2003.
2. Davydov V.V. “Problemy razvitiya myshleniya v shkolnom vozraste”, 1986.
3. Sobirova M. “Innovatsion metodlar orqali pedagogik faoliyatni rivojlantirish”, Toshkent, 2021.
4. Jo'rayev N. “Bo'lajak o'qituvchilarda ijodiy kompetensiyalarni shakllantirish”, Samarqand, 2020.
5. Luk A.N. “Psixologiya tvorchestva”, Moskva, 1976.
6. Talyzina N.F. “Upravleniye protsessom usvoyeniya znaniy”, Moskva, 1975.
7. Yo'ldoshev H. “O'qituvchining innovatsion kompetensiyasi”, Andijon, 2019.

**Research Science and
Innovation House**